

aNNo Domini 2026

Pohyb je zdravý.
Pohyblivé obrázky sú mágia.

HORNÁ NITRA

KASS
kultúra v Prievidzi

K-2000, ZDRUŽENIE NA PODPORU KULTÚRY
KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ STREDISKO V PRIEVIDZI
- GALÉRIA IMRICH A VYSOČANA

Galéria
Imricha Vysočana

VÝTVARNÁ PRIEVIDZA

KOLEKTÍVNA VÝSTAVA PRIEVIDZSKÝCH VÝTVARNÍKOV

pod záštitou primátorky mesta JUDr. Kataríny Macháčkovej

OD 10. 10. 2025

DO 28. 11. 2025

GALÉRIA IMRICH A VYSOČANA

Meštiansky dom, Námestie slobody 36, Prievidza

HLAVNÝ PARTNER PROJEKTU

u. fond
na podporu
umenia

Mágia!

Niečo v nás je fascinované pohybom.
Sme vizuálnejší ako si uvedomujeme...

A špeciálne „**pohyblivé obrázky**“ majú moc upútať našu pozornosť, sprostredkovať istý druh autentického prežívania, odovzdať emócie takmer každému divákovi bez ohľadu na jeho náročnosť.

Jedna vec je forma a úplne iná je obsah.

V „Centre kreativity“ máme mnoho šikovných ľudí, ktorí zvládajú oboje.

Veď naučiť sa abecedu, čítať noty, zakúpiť si špičkové nástroje a prostriedky na akúkoľvek tvorbu zvládne každý.

No nie každý s týmito možnosťami môže byť spisovateľom, skladateľom, maliarom, fotografom či kameramanom...

Takmer každý človek má dnes jednu mobilnú skrinku, ktorá zvládne naplniť potreby fotografa či kameramana a predsa sú niektorí výnimoční.

V tomto čísle sme sa rozprávali s pár Prievidžanmi, ktorí toto umenie ovládajú.

Prajem vám príjemné čítanie.
rt

editoriál obsah

OBSAH

1	Kaviarenský povalač
4	Vanda Pittnerová
10	Tomáš Scherer
16	Miro Čičmanec
24	Ágnes Dimun
28	Andrea Blaho Zerola

V.R.

Biela Luna

Údajne existujú aj ľudia, ktorí nepijú kávu.

Nebojte sa ich, nie sú nebezpeční. Jedného takého stretávam doma. Tvrdí, že keď pil svoju prvú a súčasne poslednú kávu v živote, cítil silné búšenie srdca a nevoľnosť. Tento človek je z pitia kávy ospravedlnený. Pri návšteve kaviarne kávu nepije, ale sprevádza ma rád. Je dôkazom, že byť legendárnym kaviarenským viete čím nie je podmienené priamo pitím kávy. Nevie, ako chutí ambrózia. Asi je lahodná a svieža, je sladká - a vonia. Káva taká nie je, a predsa je mojou ambróziou. Sú nás tisíce.

Niekdz z webu: „Arabi sa ku káve dostali ako prví - asi o 1200 rokov skôr ako Západniari. Prvá vlna kávy zasiahla západný svet až začiatkom 20. storočia, keď značky ako Nescafé priniesli kávu na naše stoly; „druhá vlna“ prišla, keď ju Starbucks a podobné spoločnosti urobili módnou. Ale dnes, s treťou vlnou, sme si konečne uvedomili, že káva nie je len káva. Len ručný zber dokáže rozoznať rozdiel medzi zelenými, nezrelými alebo prezretými zrnami. Človek to dokáže a pľuzgiere na prstoch zberačov kávy. Káva je citlivá plodina - ako umelec. Keď sa rozprávam so svojou kávu, v skutočnosti bozkávam každú ruku, ktorá mi pomohla naplniť šálku.“

Ja milujem lungo, druhé miesto írsky káva, až potom potom flat white. Prvý flat white som pila pred ôsmimi rokmi v Macy's v New Yorku a áno, pýtala som si flat white. Prekvapenie: doma nemám nijaký prístroj na kávu, žiadny kávovar, chodím von. Pamätám si, ako sme sa pred desiatimi rokmi húfne valili do Banskej Štiavnice kvôli anjelskej kaviarni a jej káve, hoci na samotnú kávu si vôbec nepamätám. Zostala vo mne len atmosféra. Genius loci. Kade tade po svete, všade som našla svoju kávu a ak sa teraz spreneverím naozajstným kávičkárom, nič to: milujem aj kávu

z automatu. Keď v sobotu o pol desiatej večer mešká vlak, na ktorý čakáte v Leopoldove a meškanie dosiahne sto minút, jediné, čoho sa duchovne a isto aj fyzicky môžeme zachytiť, je ten hnedý automat v ľavom rohu, hneď pod nádhernou nástennou maľbou leopoldovskej stanice. Kto nečakal na vlak v Bratislave ráno o 3.50, nevie, aký je to pocit dať si espresso z automatu. Bez cukru. Horúci plastový pohárik, len vy, zopár individuí a pocit. A keď prežijete všetky tieto kávy, prídete do Belehradu, Marrakéša, do Sarajeva a dostanete odmenu v džezve, s kockou cukru a penou a históriou. Môj prvý starbucks ma čakal v Prahe. S kamarátkou sme si kúpili pol litra čudnej vody čo má v názve hviezdu a odpili sme si. Na otočku sme ju spláchli do záchodu, priamo tam, na Florenci. Nachádzame sa na vrchole špirály, sme v centre informačnej revolúcie, vyplňame si priestor príbehmi, ktoré nie sú naše. Toto píšem v januári. Máme odpočívať, tak ako príroda. Máme piť kávu a dívať sa z okna, mať vlastný rytmus a byť pod hebkou prikrývkou. Máme hľadať miesta, kde si vytvoríme vlastné príbehy. Máme ísť na prechádzku. Máme ísť do Bojníc. Je tam veľa hniezd, mnoho skrýš a zákutí, kde nebudeme videní. A sú aj také, kde budeme, ale tak ako budeme videní, budeme aj vidieť: zámok, jazierko, stromy, mačacie hlavy, sneh či dážď - a budeme cítiť. Jedna báseň je dobrým miestom úniku. Celý deň piť svoje lungo, písať knihu, počkať kým vojde niekto známy a on vojde. Môžeme tam plakať a utešia nás, ale ak si prajeme smútiť bez útechy, neutešia. Zelená farba interiéru je v šedi a aj v zimnej bielobe liečivá. Moja láska ku káve obsahuje lásku k tichu a mlčaniu. Káva je perina v upršanom ráne. Káva je horúca a silná. Niektoré z častí nekonečného seriálu pre deti som napísala v kaviarni. Len ja s kávou a počítačom, to je pre mňa synonymum života v plnosti. Ručne robená, zalievaná, doma pražená, aj komerčná, či zo staničného automatu. Najlepšia je káva s výhľadom na more, alebo na zámok. Káva pod stromom, na malom stolíku, káva v krásnej šálke, aj v obitom hrnčeku po starkej. Káva na palube lietadla, aj káva v akvaparku. Káva po príchode z lesa, zo zimy, z pláže a najchutnejšia je káva po príchode z práce. Keď si zaľúbený, zaľúbená, premýšľaš nad spôsobmi ako prijať a ako dať. Raz mi niekto povedal: zober si to ako chlieb. A tak to robím. V mojom mieste (nie meste) mám najradšej kávu v Trieste a v Jednej básni. V Básni je atmosféra nad rámec všednosti. K Básni patrí vrúcna Svetlanina tvár, biela Luna, krásny porcelán a jablková torta. Ak máš lásku, zober si ju ako chlieb a vypi ju ako kávu.

Vanda Pittnerová

Vanda Pittnerová

reportérka, kameramanka... z Prievidze

„Aktuality, informácie, správy, všetko, čo sa deje okolo nás ma vždy zaujímalo. Počúvala som slovenský rozhlas, pozerala televíziu, čítala noviny, počúvala ľudí okolo seba. Ani neviem, ako si ma novinárčina pritiahla. V regionálnej televízii Prievidza som začala pracovať v '96-tom po skončení prievidzského gymnázia. Majiteľov zaujala moja jednotka zo slovenčiny u profesora Kráľika a preto mi ponúkli miesto redaktorky. V tom čase mali regionálne televízie veľkú sledovanosť. Fascinovalo ma, že ma spoznali aj babky v malej dedine pri Prievidzi. Každý piatok si sadali k aktuálnym správam z okresného mesta a okolia. Vďaka novinárčine som spoznala množstvo skvelých ľudí so zaujímavými osudmi, dostala som sa na miesta, kam by som inak možno nikdy nešla. Popri práci som vyštudovala publicistiku na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Už v tom čase som sedávala pri strihu reportáží a pokukovala som aj po kamere.“

Vanda ty sa venuješ, nazvime to, televíznej publicistike. Takže máš s "obrazovkou" dlhoročné skúsenosti. Toto číslo aRTY fokusujeme na video a film. A to nielen v čisto umeleckej rovine-mám na mysli voľnú tvorbu, ale má to aj inú dimenziu... Krátka odpoveď. Je publicistika umenie?

Publicistika? Určite áno. Pri práci s kamerou sa dá hrať s obrazom, svetlom, uhlom pohľadu. Je to umenie. Obraz má svoju výpovednú hodnotu. Keď sa podaria dobré ilustrácie, vedia zvýšiť hodnotu reportáže. Ja sa skôr venujem spravodajstvu, ktoré je veľmi rýchle. Musíš byť stále v pohotovosti. Zachytiť rýchle dianie, keď sa niečo deje. Je treba si uvedomiť, že sa to už nedá zopakovať. Ak sa obraz nepodarí, aj kvalita celej reportáže ide dole. Ale aj do spravodajstva sa dajú vložiť umelecké zábery. Ako hovoríme „cez kvetinky“. Keď je trošku priestor a čas, s obrazom sa dá pohrať. Zmeniť uhol pohľadu, stačí kameru položiť na zem a natočiť autá alebo chodcov z podhľadu, z tohto uhla sa väčšinou ľudia nepozerajú. Alebo použiť preostrovačku z objektu v diaľke na objekt pár centimetrov od kamery.

Veľkú časť tohto média si pokrývala z postu pred kamerou a teraz si za kamerou v rtvs či STVR... Ako vnímaš tieto dve polohy a v čom je to iné?

Pravdu poviem, že práca za kamerou, nakrúcanie a strih reportáží ma po tých rokoch v televízii baví viac. Redaktorku a moderátorku som v regionálnej televízii robila takmer 20 rokov. Kameramanku a strihačku robím už 10. Obe polohy majú svoje pre a proti. Obe sú veľmi kreatívne. Zistila som, že potom, ako som sa „schovala“ za kameru a začala nakrúcať, sústredím sa hlavne na technickú časť natečania. A skoro nevnímam obsah, o čom sa redaktorka s respondentom rozprávajú. To znamená, sledujem kvalitu zvuku, či nie je mikrofón nastavený príliš hlasno. V štúdiu sa to už potom ťažko upravuje. Zvuk je potom „prepálený“, taký dunivý. Lepšie je, keď sa synchron nahrá potichšie a vtedy sa v štúdiu dajú decibely zvýšiť. Takisto sledujem obraz. V prvom rade pri rozhovore musím vybrať vhodné miesto, kam sa s respondentom postavíme. Určite nie pred okno, lebo vtedy je postava pred ním tmavá. Tiež sledujem okolie, aby odpovedajúcemu netrčala z hlavy napríklad lampa, alebo stĺp. Aby ho prostredie dotváralo a dopĺňalo. Je vhodné kameru na respondenta zaostriť na stálo, aby sa počas rozhovoru nerozmazala a nepreostřila na objekty za ním, prípadne, keď prechádzajú za ním ľudia. Keď som robila redaktorku, rozmyšľala som hlavne nad obsahom, počúvala každé slovo, aby som vedela reagovať a dopĺňať otázky, ktoré vyplynuli z rozhovoru. Hľadala som témy, ktoré by stáli

za pozornosť a divákov by zaujímali. Možno je to v mojej práci teraz prínosom, že som si vyskúšala obe povolania. Nie som na „pláci“ ticho. :)

A mám rada ľudí, rada sa s nimi stretávam, rozprávam, vypočujem si ich.

Je jasné, že práca kameramanky v reportážnej práci je iná ako vo voľnej tvorbe alebo filmovej tvorbe. V čom je ten najväčší rozdiel?

Niečo som už naznačila pred chvíľou. V spravodajstve na tvorbu reportáže vplýva pohotovosť, rýchlosť. Musíš sledovať dianie okolo seba a snažiť sa všetko zachytiť. Nič sa už nezopakuje. Pri filmovej tvorbe ideš podľa nejakého scenára. Ak sa nepodarí, môžeš záber zopakovať. Podobne je to pri publicistike, kde vytváraš dlhší materiál ako napríklad nejaký medailón o inšpiratívnom človeku, ľudovom umelcovi. Tam sa s ním vieš dohodnúť, čo chceš nahráť. Môžete záber zopakovať, prípadne to isté nahráť z iných uhlov. V spravodajstve je dôležité zachytiť akciu, aktuálny stav, tu ti diváci odpustia aj roztrasený obraz, alebo neostrý záber, keď ti kamera nezaostří.

Keďže ti tam chýba scenár, režisér... aktéri, teda "herci", sú skôr respondenti, si ty ten človek "all in one" na pláci?

Vysvetlím ti to na príklade, keď sme boli točiť v Banskej Štiavnici, kde začala horieť banka lásky a od nej sa chytili budovy skoro na celom námestí. Išlo to šialene rýchlo. Keď sme do centra prišli, už horeli strechy základnej umeleckej školy, banského múzea, hore na kopci Eleuzína. Ľudia vybiehali z prevádzok, potom sa začali organizovať a nosili von z múzea a z antikvariátu knihy, sochy, obrazy. Vytvárali živé reťaze a podávali si umelecké diela. Kládli ich na chodník, nakladali ich do áut a rýchlo viezli z miesta skazy preč. Vietor rozfúkaval štipľavý dym. Slzili nám oči, nedalo sa dobre dýchať. A všetko som točila. Oheň, padajúce horiace trámy, hasičov na rebríkoch, aj pokriky ľudí, ktorí druhých organizovali. S redaktorkou sme sa pýtali ľudí a točili rýchle rozhovory. Keď sa trochu ukludnila situácia, strihala obraz na kolenách v notebooku v aute, kam neprenikal tak prudko dym. A cez internet som obrázky posielala do televízie, aby o nešťastí mohli informovať v správach.

Ako to teda funguje v príprave na reportáž?

V spravodajstve sa veľmi chystať na reportáž nedá. Samozrejme z môjho aktuálneho postu kameramanky musím mať stále pripravenú nabitú kameru aj s voľným miestom na karte, kam sa nahráva. Mikrofón, náhradné baterky, stojan na mikrofón, statív alebo ako ja hovorím „nožičku“ – monopod, aby boli stabilné

zábery. Tiež mám na kamere svetlo na nasvietenie respondenta. Veľké priestory ale nedokáže nasvietiť. K tomu potrebujem ďalšie externé svetlo s baterkou. Z praxe sme zistili, že v teréne potrebujeme aj externú nabíjačku. V naštartovanom aute dokáže nabiť batériu kamery. A zvykneme nosiť so sebou aj reflexnú vestu, aby sme v prípade točenia nehody boli viditeľné. Redaktorka sa na reportáž pripravuje dopredu, keď vie, že má plánované točenie. Ťažšie je to, keď sa stane niečo nepredvídané a ideme na miesto rýchlo. Vtedy zisťuje počas jazdy všetko cez telefón. V 21. storočí, v čase internetu je to jednoduchšie. Pomocou mobilu sa vie prihlásiť na net a overovať informácie, zohnať číslo na úrad, relevantnú osobu, ministerstvo.... Keď sme začínali v regionálke v „minulom storočí“, neboli mobily, internet, hovorcovia na všetko... Ťažšie sme sa dostávali k informáciám. Ale je tiež pravda, že vtedy nenatáčal každý na mobil čokoľvek a nezdíeľal to hneď na facebooku... :)

Ako sa vysporadúvaš s nepredvídanými situáciami?

No. Nepredvídateľné situácie... Veľmi veľa som toho za tie roky videla a pripravovala o tom reportáž. Rozmýšľam. Napadlo mi teraz, že sú situácie, ktoré sú citlivé. V mojom povolání som si vytvorila takú bublinu okolo seba. Sústredím sa veľmi na výsledok, aby som nič nepokazila. Veľakrát idem medzi ľuďmi ako „slepá“, neskúmam, kto je okolo mňa, hľadám najvhodnejšie miesto, odkiaľ točiť, čo točiť. Boli sme nakrúcať spomienkovú reportáž s pozostalými v Ostrom Grúni, kde nám jedna staručká pani rozprávala, ako nacisti, gestapáci vtrhli do dediny, vyvraždili celé rodiny a ona nám opisovala situáciu, ako ju otec s postreleným krkom niesol do lesa a potom sa dozvedela, že jej zabili súrodencov aj mamu. Vtedy som sa pristihla, že mi tečú slzy po líci. Väčšinou sa rozčítia Miriam (moja redaktorka). Ja si to väčšinou nepripúšťam.

Je nejaká reportáž, o ktorej si myslíš že je / bola niečím výnimočná? Podel' sa s nami o to.

Bola som pri rôznych živelných pohromách, povodniach, nešťastiach. Točili sme vyhorený panelák v Handlovej, búranie mostu ponad rýchlostnú cestu v Banskej Bystrici, dostala som sa na operácie na operačných sálach v bojnickej nemocnici aj v Rooseveltovej nemocnici. Keďže sme na hornej Nitre v baníckom regióne, fárala som niekoľkokrát do bane, točila som významných ľudí, umelcov, športovcov, politikov. Stretla som sa na festivale Pohoda v zázemí s pani prezidentkou. Pripravujeme už skoro 8 rokov reportáže o mobilnom

hospici sv. Lujza v Prievidzi, s pani doktorkou a aj sociálnymi pracovníčkami chodíme aj do rodín, kde sa starajú o umierajúcich a ich rodinu... Nevieťm teraz konkrétne. Asi by si čakal, že poviem atentát na premiéra. Boli sme vtedy v Handlovej na výjazdovom rokovaní vlády. Po skončení sme išli točiť ilustračné zábery do reportáže, keď nás kolegovia zavolali naspäť, že pred kulturákom sa strieľalo a premiéra strelec zasiahol. Do pár minút sme boli naspäť na námestí. Bol tam chaos. Veľa ľudí. Páska oddeľovala miesto činu. Dotáčali sme anketu s očitými svedkami a potom nahrávali vrtuľník a sanitky, policajné autá. Ešte niekoľko týždňov potom sme chodili na tlačovky pred Rooseveltovú nemocnicou a dlhé hodiny mapovali situáciu.

-Tak by som sa vrátil oblúčikom na začiatok. Je reportáž s kamerou umenie? ;)Alebo je to viac žurnalistika?

Ja si myslím, že aj reportáž s kamerou je umenie. Určite áno. Na dobre natočenú reportáž sa lepšie pozerá. Videla som aj reportáže, ktoré mali veľkú výpovednú hodnotu, čo sa týka práce redaktora, ale kde kameraman nenatočil dobrý obraz. Roztrášené ilustráky, nič nehovoriace prázdne zábery, päťkrát za sebou pohyb kamerou doľava... Myslím si, že keď ťa práca baví a je ti záľubou, je to vidieť aj na výsledku. :)

Myslím že sa udeľujú aj nejaké prestížne ceny v tejto kategórii tvorby. Máš s tým nejakú skúsenosť?

Určite sa udeľujú aj ceny pre kameramanov. Do žiadnej súťaže, či prehliadky som sa však neprihlásila. Mám skôr skúsenosť ešte ako redaktorka v úplných začiatkoch. V regionálnej televízii Prievidza sme natáčali v '96 dokument o rodine, ktorá sa presťahovala do Handlovej z Ukrajiny, kde otec rodiny pracoval pri odstávovaní reaktora v Černobyle. On aj jeho deti trpeli chorobou z ožiarenia. Za krátky film „Deti Černobyla“ sme dostali ocenenie na prehliadke Ecotopfilm. V Slovenskej televízii sme získali s kolegyňou cenu Literárneho fondu za reportáže s baníckou tematikou. (nábor zamestnancov, podozrivé praktiky pri zbieraní podpisov a baníci sa obávajú o svoje zdravie.)

Tak nech ťa práca baví a ďakujem ti za rozhovor.

//fotografie: archív rtvs a STVR

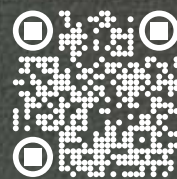
rt

Warhol, Dalí, Klimt, Vincent van Gogh, Munch...
obleč sa do umenia

d4era

Tomáš Scherer

Prievidzský výtvarník žije tvorí a zažíva úspech v Paríži. Venuje sa hlavne kresbe, ale i maľbe a má za sebou aj niekoľko projektov inštalácií.

Tomáš, my sme sa prvýkrát stretli na vernisáži skupinovej výstavy z medzinárodného sympózia Gesto a emócie, myslím, že vo FUN café na Námestí Slobody v Prievidzi... Vtedy som sa ťa pýtal či si v Paríži a ty si sa ohradil že si v Prievidzi;) Odvtedy prešli roky a ty si zase v Paríži.... ako by si zhrnul tých "pár" rokov?

Skôr by som povedal že sa to takto vyvinulo. Predsa ja som umeleckú školu absolvoval « les Beaux Arts » vo Versailles, takže moje kontakty, ľudia čo sme nejakým spôsobom spolupracovali sú vo Francúzsku. Samozrejme aj môj súkromný život sa tak vyvinul že som šiel späť do Francúzska.

Teraz opäť žiješ v Paríži, v čase keď sa rozprávame sa ti narodilo ďalšie dieťa....Gratulujem k tomu zázraku! Vidíš svoju budúcnosť v tejto krajine, alebo?

Áno, narodilo sa mi, ďakujem, čiže teraz mám krásne štyri deti, tri dcéry ktoré sú už v podstate dospelé ženy a syna, ideálne, mám radosť a robí mi to zároveň pekné dni.

Áno plánujem zostať vo Francúzsku, ale rád by som takisto strávil určitý čas z roka na Slovensku.

Chápem, že súčasné umenie nie je najlepší spôsob ako sa uživiť vo veľkomeste. Čím sa živíš? Viem, že si robil na nejakých reštaurátorských projektoch...

Áno je to celkom ťažké živiť sa umením. Aj keď každý výtvarník pracuje na tom že sa raz svojím umením bude živiť. Našiel som spôsob kde sa jedno s druhým nevyklučuje, čiže spolupracujem s jedným parížskym ateliérom, kde som robil aj moju prvú stáž v roku 2003, a odvtedy, až na pár rokov prestávky, spolupracujeme. Už vyše 13 rokov. Robil som pár rokov reštaurovanie, dosť som sa naučil o materiáloch.

Obe disciplíny, myslím tým dekory a robíš si svoje umelecké veci. Je to veľmi zaujímavé a kreatívne, je to veľký

stimul pre mňa. Pracujem na rôznych projektoch pre súkromných klientov, akurát môžem spomenúť že aktuálne sa zúčastňujem na projekte pre Bernarda Arnauda v Paríži, majiteľa LVMH, ktoré zastrešuje aj Dior, pre ktorý momentálne robím butiky. Za tie roky som urobil rozne dekory a niektoré som vytvoril ja osobne. Dekory sú, použijem taký anglický výraz na to « plaster », kde základ je stucco čiže taky reliéfny vzhľad. V roku 2025 som robil pre Dior butiky vo Viedni, New Yorku, Los Angeles. Mám už vytvorený svoj tím ľudí s ktorými spolupracujem, sú to veľké projekty.

Aktuálne pracujem na butiku do Milána a Osaky. Do Japonska. S tým je spojené cestovanie a ja rád cestujem a spoznávam svet. Človek sa naučí veľa cestovaním a pozorovaním ľudí. Mne to dáva veľa k mojej « umeleckej » práci, k mojím veciam.

Ako vnímaš USA a svoje pôsobenie pre dizajn takej značky ako je DIOR?

USA momentálne vnímam tak zvláštne. Inak ako pred pár rokmi. V tejto aktuálnej situácii je také pre mňa neprijateľné, nuž ale to je vec politikov, ale do NYC idem vždy veľmi rád, tam je toho vždy čo vidieť, navštíviť a pobehať. Je to mesto energie.

Nedávno si mal vystavené diela v galérii Fondation Taylor. Bol som vtedy v Paríži a pozrel som si výstavu. Pre mňa si tam zasvietil. Aké máš ohlasy?

Ďakujem za tvoje slová Roman. Áno, som rád že sa mi podarilo vstúpiť do tejto organizácie, la Fondation Taylor, celkom ťažké to je. Na viacej kôl a zakaždým tvoju prácu hodnotí porota ktorá sa skladá z aktívnych výtvarníkov, galeristov, kritikov umenia a oni potom tvoju prácu posunú ďalej do ďalšieho kola alebo ju pozastavia. Čiže je

to na dlho. Ja som sa na to pripravoval tri roky od samotnej idej až po vstup do organizácie. Samozrejme že to človek nikdy nemôže vedieť na začiatku aký bude výsledok.

La fondation Taylor je jedna z najstarších organizácií zameraná na umenie. Vznikla v Paríži v 19. storočí a zoskupuje výtvarníkov a dáva im možnosť vystavovať na prestížnej úrovni.

Na výstavu prišlo celkom veľa ľudí. Mladí, starí, ženy, muži a všetci pochopili to čo som chcel

vyjadriť. Tak že som rád že moja práca nie je "len si tak čmárať" ale má aj zmysel a nesie určitú « message ».

Ohlasy sú fajn a aj reakcie sú povzbudivé.

Takže vnímatelia pochopili tvoje odkazy, otázky, ktoré svojou tvorbou nasvetluješ?

Veľmi rád robím výstavy, keď je možnosť, že môžem aj vysvetlovať, povedať pár viet nech ten návštevník môže vstúpiť do toho « sveta » tým aj ten zážitok je iný a kždý prinesie tomu druhému čosi. Mne ako autorovi a divákovi zas debata s autorom.. je to fajn.

Ešte ma zaujíma ako vnímaš súčasné svetové umenie a postavenie autora vs. galérie?

Súčasnú umenie vo všeobecnosti sa mi zdá dnes také roztrúsené, porozdeľované na rôzne úrovne. Hlavné slovo majú majitelia galérií, oni vážne určujú čo sa bude alebo nebude vystavovať. A samozrejme následne na to že čo sa predáva, takisto zberatelia majú silný vplyv. Ja som veľký priaznivec art contemporary, chodim veľa po výstavách a galériách, Paríž, New York, Los Angeles, Londýn, Viedeň, Berlín, Kodaň, Benátky... čiže som už čo to videl. Samozrejme že nie všetko čo sa dobre predáva má aj nejakú umeleckú hodnotu. Čas nám potom ukáže, ale nakoniec každý si vyberie po čom jeho srdce prahne. Dielo by nás malo nejakým spôsobom oslovit hlavne pocitovo, vizuálne. Páči sa mi slovo estetika, čiže aj aby bolo esteticky zaujímavé. Pokiaľ si autor - umelec zachová svoje hodnotové piliere, svoj vizuál, svoj koncept, inak povedané že má svoj « speech » tým pádom mu ľudia uveria a tá hodnota jeho tvorby práce sa stáva

dôveryhodnou a ľudia majú radi takéto veci. Môžu sa s tým lepšie stotožniť...

Takisto sa snažím naučiť sa lepšie vnímať to čo vidím, pochopiť veci, skutočnosť, a následne to v nejakej forme odprezentovať. Tie vizuálne vnemy sa menia potom na obrazy. Tak isto potom aj návštevník, divák môže lepšie pochopiť a chápať umenie ako také. Bez umenia nemôže existovať spoločnosť.

Tomáš, vďaka za rozhovor.

MESTO PRIEVIDZA
KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ STREDISKO V PRIEVIDZI - GALÉRIA IMRICH VYSOČANA

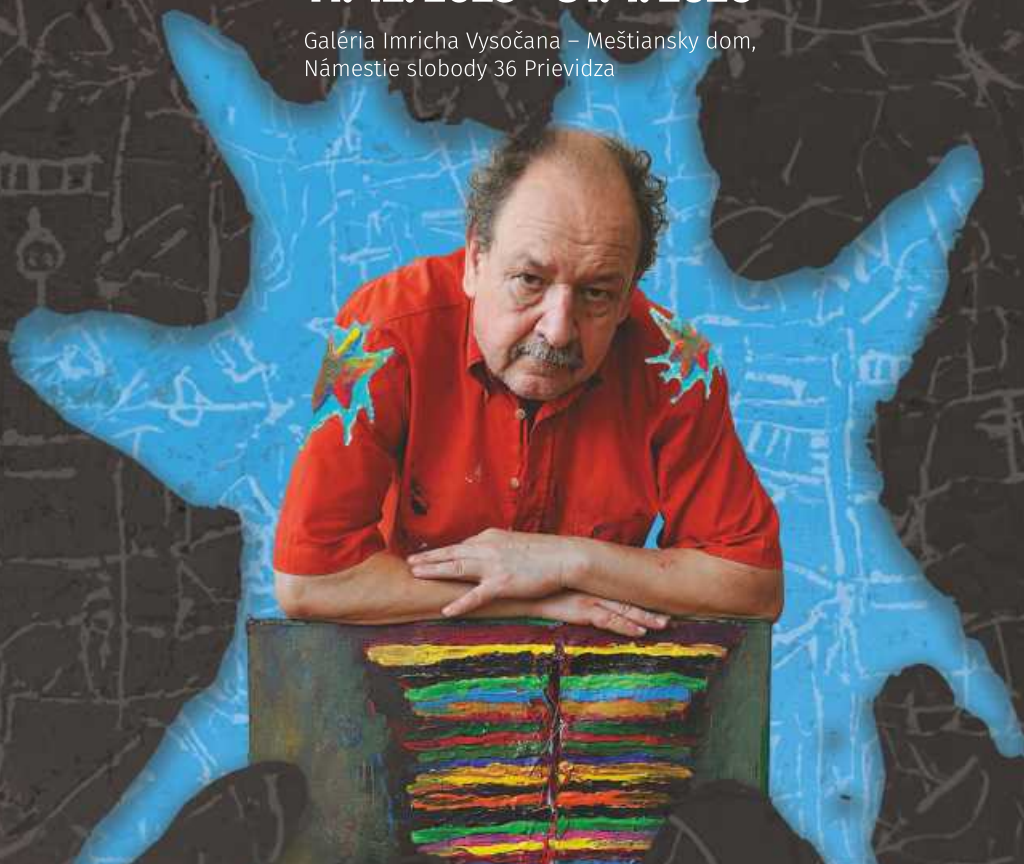
VNÚTROZEM II.

VÝSTAVA Z VÝTVARNEJ TVORBY DANIELA HEVIERA

/malby, kresby, koláže, autorské knihy, objekty/

11. 12. 2025 – 31. 1. 2026

Galéria Imricha Vysočana – Meštiansky dom,
Námestie slobody 36 Prievidza

Neviem žiť tak, že teraz som spisovateľ a píšem jednu knihu. Keď sa mi nedarí byť spisovateľom, tak si to namalujem, zaspievam alebo zahrám. Pomáham si jednotlivými žánrami, ktoré pokladám za jednu komplexnú výpoveď. Myslím si, že ľudia aj v dávnej minulosti nerozlišovali medzi literatúrou a tancom alebo divadlom a hudbou, bolo to v jednej kope. Pre mňa je to prirodzené, keby som nemaľoval, bol by som ochudobnený, keby som nespieval, netancoval, cítil by som sa nehotový, necelistvý.

Maľujem, kreslím, škrťám, bodám, lepím, vytlačám farby, miesim papierovú hmotu. Rozprávam sa sám so sebou bez použitia slov, ktoré mi aj tak ukradli noviny, reklama, politici, showbiznis, verejné ohlupovanie mozgov. Niekedy sa to začína so smiešnym zúfalstvom: vylejem na papier zvyšky čiernej kávy, prilejem farebný tuš, vytlačím korekčnú pastu, nalejem bezfarebný lak, tekutý lep. Dávam tvar svojmu smútku, hystérii, radosť, nadšeniu, nasratosti... Nemám na to, ako vravím, papiere. Ale človek si dáva tie najvážnejšie poverenia aj tak sám. Neviem, či to, čo robím je umenie a ani ma to nezaujíma. Netuším, či sledujem nejaké výtvarné trendy. Robím to preto, lebo nemusím“.

/Z rozhovorov a textov D. Heviera/

 Galéria
Imricha Vysočana

Prievidza

 KASS
kultúra v Prievidzi

Hlavný partner projektu

Z verejných zdrojov podporil
 fond
na podporu
umenia

Miro z Prievidze

sa živí tvorbou vizuálnych efektov. Pracoval na filmoch ako Fast X, Shazam alebo na seriáloch ako Fallout, či Zaklínač. Je spoločenský typ, ktorý rád objavuje nové veci a trendy, čo ho prirodzene ťahá k digitálnej mágii. Taktiež k cestovaniu s partnerkou, z ktorého si tvorí vlastné cestopisné videjky. Svoj kreatívny svet mimo obrazovky najradšej dopĺňa relaxom pri gitare alebo klavíri.

Začnime tým, aký máš vzťah k Prievidzi?

K Prievidzi mám veľmi silný vzťah. Hoci som sa narodil v susedných Bojniciach, celé moje detstvo a dospelosť – od škôlky cez školu až po detašované pracovisko Žilinskej univerzity – je späté s týmto mestom. Na rozdiel od známeho textu kapely Karpina, ja sa s ich videním Prievidze vôbec nestotožňujem.

Mám na toto mesto kopec krásnych spomienok a baví ma sledovať, ako sa mení. Pamätám si časy, keď na mieste dnešného Korza a Tesca bolo len škvarové ihrisko, kde sme sa bicyklovali, a veľký kopec, z ktorého sme púšťali šarkany. Dnes tam vyrastajú nové štvrte a obchody, čo vnímam ako prirodzený progres. Vždy sa sem rád vraciam za rodičmi a tie prechádzky mestom majú pre mňa stále svoje čaro.

Kde teraz žiješ? Je to jedno miesto, alebo sa presúvaš po svete za prácou?

Momentálne domov nachádzam v českom mestečku Kácov. Prestažovali sme sa sem po Covid pandémii. Zároveň sa partia známych začala postupne vytrácať z Prahy a zakladať si rodiny. Hoci je to menšia obec a za kultúrou musíme občas vycestovať autom, som tu naozaj šťastný.

Kácov mi prirástol k srdcu najmä kvôli rieke a okolitej prírode, kde čerpám energiu. České vodáctvo má svoje

neopísateľné čaro – je skvelé môcť si päť minút od domu požičať kanoe, stráviť horúci deň v osviežujúcej vode, uvoľniť sa s priateľmi, zahrať si na gitare pri ohni a potom sa len odviezť vlakom domov. Navyše, sme domovom pivovaru Hubertus a skvelej pálenice s výbornou domácou medovinou.

Čo sa týka práce, tak fyzicky síce zostávam na jednom mieste, no vďaka práci na diaľku, ktorá má nespočetne veľa výhod, pracujem pre celý svet. Pracoval som na vizuálnych efektoch pre Londýn, Cambridge, Štokholm, Berlín, Mníchov, Stuttgart a mnohých ďalších miest. Do budúca však nevyklúčujem skúsenie nejakej krajiny aj osobne.

Ako sa chalan z Prievidze dostane k veľkej filmovej produkcii?

Možno to znie ako kliše, ale cesta z Prievidze k zahraničným filmom vedie cez nekonečnú zvedavosť a hodiny strávené za počítačom. Nebol to žiaden nalinkovaný plán, skôr poriadna jazda poháňaná nadšením. Všetko to začalo už na základnej škole – kým iní chodili na futbal, ja som sa vrtal v grafických programoch a vyrábal plagáty či pozvánky na všetko možné. Neskôr mi ocino pomohol rozbehnúť vlastný fotoateliér, kde som sa učil ako skrotiť svetlo a kompozíciu. Či už to boli modelky, kapely alebo štylizované fotky airsoftových hráčov, vždy mi išlo o to, ako ten záber vypláť k dokonalosti. Práve toto remeslo so zrkadlovkou v ruke mi dalo oko pre detail, bez ktorého sa vo VFX nepohnete.

Zásadným bodom zlomu bola fascinácia vizuálnymi efektami spolu s bratom. Boli sme tá klasická partia zanietencov – jeden kamoš riešil zvuk, druhý strih a my s bratom sme po nociach čarovali s efektmi. Vtedy sa na nás okolie možno pozeralo cez prsty. Tak isto sme vtedy hrali dost videohier. Hry boli pre mnohých len ‚stratou času‘, ale pre nás to bola tá najlepšia škola fantázie. Kým iní videli len strieľačky, my sme nasávali atmosféru sci-fi svetov a epické fantasy scenérie. Hry sú pre mňa dôkazom, že vo vizuálnom svete neexistujú hranice a dodnes sú mojím veľkým zdrojom inšpirácie.

Rodičia boli v tomto našimi veľkými spojencami. Chápali, že ak chceme tvoriť niečo nové, potrebujeme na to železo,

ktoré to utiahne. Renderovanie – to nekonečné čakanie, kým počítač premení dáta na finálny 3D obraz – bola vtedy naša najväčšia skúška trpezlivosti. Sledovali sme každý nový plugin a každý softvérový trend. Tvorili sme vtedy hlavne preto, že nás to bavilo, bez toho, aby sme tušili, že sa tým dá reálne živiť. Ale keď sme po čase ukázali naše amatérske filmy a grafiky na rôznych súťažiach, zistili sme, že máme v rukách lístok do tohto sveta. Akurát, že tá ‚vstupná brána‘ nebola v Prievidzi, ale v Prahe. Tam som získal svoj prvý job a odštartoval kariéru, ktorá trvá už vyše desať rokov. Dnes, po skúsenostiach v mnohých štúdiách, viem, že každá hodina strávená „hraním sa v tom a v tom softvéri“ mala svoj zmysel.

Aká je teda tvoja špecializácia čo sa týka filmu?

Pracujem ako Senior / Lead Compositor. Ak by sme filmovú produkciu prirovnali k reťazcu, ja som ten predposledný článok, hneď pred finálnym farbením (gradingom). A práve to ma na tom neskutočne baví – pod rukami mi prechádzajú výstupy všetkých špičkových umelcov, ktorí na zábere pracovali predo mnou.

Predstavte si to na príklade: Máme scénu, kde Groot zo Strážcov galaxie demoluje miestnosť plnú vojakov. Režisér natočí v ateliéri hercov v kostýmoch, medzi ktorými poskakuje ďalší herec v špeciálnom ‚mocar‘ obleku, aby sme do počítača nahrali jeho pohyby. Potom nastupuje armáda umelcov – niekto navrhne koncept prostredia, iný vymodeluje každý objekt, zbraň či kus nábytku, ktorý v scéne pôvodne nebol.

A potom to všetko dostanem ja. Mojou úlohou je vziať tieto desiatky digitálnych vrstiev a objektov a spojiť ich do jedného uceleného obrazu. Musím to urobiť tak precízne, aby divák ani na sekundu nezaváhal, že to, čo vidí, je realita. Ako Senior Compositor vdychujem záberu dušu – ladím svetlo, tieň a atmosféru tak, aby bol výsledok presne podľa vízie režiséra a klienta.

Paradoxne, mojou najväčšou vizitkou je často neviditeľnosť. Nie každý film je nabitý výbuchmi a mimozemšťanmi. Obrovské množstvo našej práce tvorí takzvané ‚neviditeľné VFX‘. Keď divák povie, že v tom filme predsa žiadne efekty neboli, je to pre mňa tá najväčšia pochvala. Znamená to, že som svoju prácu odviedol na sto percent. Nikto totiž nezistil, že herci v skutočnosti nestáli v historickom Londýne, ale v štúdiu uprostred pražského Karlína či Žižkova, kde som im tie kulisy v postprodukcii jednoducho vymenil.

Veľkým míľnikom v mojej kariére bola práca pre londýnske štúdio DNEG, ktoré patrí medzi svetovú špičku.

Práve tam som si prvýkrát vyskúšal rolu Lead Compositora. Bola to pre mňa obrovská výzva – zrazu som nemal na starosti len svoje pixely, ale celý tím umelcov rôznych národností a skúseností. Mal som pod sebou kolegov z Portugalska, Anglicka, Indie či Nemecka.

Bolo fascinujúce učiť sa, ako s takýmto pestrým tímom pracovať. Mojou úlohou bolo odhadnúť, kto je v čom dobrý, a podľa toho citlivo rozdeliť prácu na celej sekvencii záberov. Ako Lead totiž nenesiete zodpovednosť len za technickú dokonalosť výsledku, ktorú musíte obhájiť pred supervízorom a režisérom, ale aj za morálku v tíme. Pre mňa bolo kľúčové, aby sme doručili špičkovú prácu a zároveň udržali pozitívnu energiu v skupine. Je to diplomacia v digitálnom svete – musíte vybalansovať tlak termínov s kreatívnou pohodou ľudí.

Ako to má brácho?

Bráchova cesta bola v základoch veľmi podobná tej mojej, no kariérne sa naše trajektórie po čase rozdelili. Hoci máme rovnakú špecializáciu, on sa rozhodol otestovať svoje schopnosti priamo v srdci svetového VFX priemyslu. Cez skúsenosti v Sydney sa vypracoval až do štúdia Weta FX na Novom Zélande.

Som naňho nesmierne hrdý. Dostal sa v podstate do "Mekky" vizuálnych efektov a pracoval v štúdiách, kde sa VFX v podstate zrodilo. Jeho doteraz najväčším úspechom je práca na poslednom Avatarovi, čo je v našom obore absolútny vrchol.

Dodnes spolu zdieľame skúsenosti z rôznych projektov a konzultujeme novinky v štúdiách. Hoci je tá odluka od vlastnej dvojčky občas smutná a brácho mi chýba, som šťastný, že si išiel za svojím snom a naplnil ho. Vždy sa neviem dočkať, kedy sa znova stretne a naživo rozoberieme nielen technické vychytávky, ale aj všetky tie vtipné príhody, ktoré k umeleckému prostrediu neodmysliteľne patria. Sme dôkazom toho, že z jedného bytu v Prievidzi sa dá doletieť až na Pandoru alebo cestovať do budúcnosti do sveta seriálu Fallout.

Na čom aktuálne pracuješ?

Väčšina mojej aktuálnej práce je, samozrejme, chránená prísnou zmluvou o mlčanlivosti (NDA), takže detaily si musím nechať pre seba. Môžem však prezradiť, že som sa vrátil do švédskeho štúdia Important Looking Pirates, ktoré patrí k absolútnej európskej špičke. Majú za sebou vizuálne skvosty ako The Last of Us, Jurský Park, Stranger Things, Mandalorian či One Piece a ja som pre nich naposledy pracoval na seriálovom hite Fallout.

Momentálne, od polovice februára, sedím nad novým, podobne zaujímavým projektom. Opäť ide o latku nastavenú veľmi vysoko a výsledok mojej práce uvidíte na Netflixe už o pár mesiacov. Sám sa neviem dočkať, kedy budem môcť povedať viac. No nateraz môžem len sľúbiť, že sa je na čo tešiť!

Na čo sme zabudli a myslíš že je pre tvoju prácu dôležité?

Napadá mi jedna dôležitá vec – na komunitu a odvahu. Som pravidelným účastníkom konferencií Access VFX, čo je komunita spájajúca ľudí z nášho oboru naprieč celým svetom. Často sú to debaty so skúsenými seniormi, ale aj so začiatočníkmi, ktorí sa v tom ešte len hľadajú.

Dnes filmový priemysel a sféra VFX nezažívajú práve najjednoduchšie obdobie. Slovo kríza sa skloňuje častejšie, než by nám bolo príjemné, a s tým

prichádza strach. Vidím u mnohých ľudí obavy – strach poslať životopis, strach, či sú dosť dobrí, alebo strach vôbec niekoho požiadať o radu.

Mojím odkazom je: Skúste to. Človek v živote najviac ľutuje vecí, ktoré nevyskúšal. Niekedy stačí jeden krátky e-mail, pridanie si talent manažéra na LinkedIn alebo jeden úprimný ‚small talk‘ o živote, nielen o práci. Stačí jedna otázka na konferencii a zaujímať sa. Je to presne ten efekt motýľích krídel – jedna malá chvíľa alebo odvaha napísať do vysnívaného štúdia môže spustiť reťazec udalostí, ktoré vám zmenia život. Netreba tlačiť, stačí byť autentický a skúsiť to. Koniec koncov, ono to vždy nejako dopadne.

región
Horná Nitra
Bojnice

Oblasťná organizácia cestovného ruchu
Región HORNÁ NITRA – BOJNICE

bojnice.eu
info@bojnice.eu
+421 915 701 205

Turistická informačná Kancelária Bojnice

Hurbanovo námestie 47/36, 972 01 Bojnice

+421 904 600 181, tik@bojnice.sk

Turisticko – Informačná Kancelária Mesta Prievidza

Námestie slobody 6, 971 01 PRIEVIDZA

+421 46 54 23 992, tik@prievidza.sk

DOVOLENKA NA
SLOVENSKU
DOBRY NAPAD

www.slovakia.travel

MINISTERSTVO
CESTOVNÉHO RUCHU
A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ágnes Dimun

Filmová režisérka z Prievidze, ktorá sa momentálne venuje najmä časozberným dokumentárnym projektom.

Ágnes, začnem tak trochu osobne. Aký máš vzťah k Prievidzi?

V Prievidzi, dá sa povedať, mám zapustené korene a cítim sa tu doma, ale nehľadala by som v tom pátos. Je to len môj mikrosvet v širšom priestore, ktorý sa vymedzuje mestom. Ďalej by to mohol niekto zovšeobecniť na Hornonitriansky región, Slovensko, Európu, atď. Nie je to ale náhoda, kde sa človek nachádza. Je tam, kde má nejaké úlohy. Z profesionálneho pohľadu je Prievidza pre mňa nevyčerpatelná studnica námetov. Ale nemyslím tým zrovna témy, že história našich námestí...

Ako by si v krátkosti zhodnotila prievidzskú umeleckú scénu?

Máme tu umelcov zo všetkých sfér, ktorí sú videní, vystavujú, vystupujú, koncertujú... Prievidza je podľa mňa

liaheň talentov, ale mám pocit, že tu máme aj veľa premárnených talentov s extrémnym potenciálom, ktorí ho nerozvinuli alebo neobjavili. Ja ako režisér to vidím hlavne na tých s hereckým potenciálom. Sú ich plné krčmy. Je to pre mňa tá najlepšia „kastingová agentúra“.

Špeciálne v oblasti video/film...?

Oproti iným umeleckým odvetviám, je tu toho menej. Môže to byť tým, že niektorí sú už preč, vo väčších mestách alebo vo svete. Prípadne tí, čo sa tomu chvíľu venovali, robia niečo úplne iné. Alebo proste točia svadby a komerčné videá a to hodnotiť ako umenie sa asi nedá.

Aký je tu priestor pre prezentáciu takéhoto obsahu?

V Prievidzi majú amatérski videotvorcovia každoročnú prehliadku krajskej súťaže Cineama v RKC. Tam som už viac rokov bola členkou poroty a úroveň filmov vždy ľahko rástla a zvyšuje sa aj počet tvorcov pod 16 rokov. Pre profesionálnych tvorcov máme medzinárodné filmové festivaly v iných mestách. Niektoré z nich však presakujú aj do našich končín, kde možno vidieť selekciu filmov z daného festivalu. U nás sa filmy lokálnych tvorcov často stávajú súčasťou nejakého podujatia, napr. hudobného alebo multimediálneho festivalu. Samozrejme tvorca sa nemusí obmedzovať na oficiálne prehliadky a môže si filmový večer jednoducho spraviť sám - prenajať si sálu v Kultúrnom dome alebo Regionálnom kultúrnom centre alebo si spraviť projekciu svojho filmu v niektorom z podnikov, ktoré sú podľa mňa takýmto eventom naklonené. Otázní sú skôr diváci. Ani Filmový klub nepraská vo švíkoch v návštevnosti, a tam je práve tá hodnotná kinematografia... Nieкто si ale radšej pozrie film na malej ploške telefónu... hoci na plátne je to o niečom úplne inom...

Kedy a ako si objavila pohyblivé obrázky? Ako si sa dostala k tvorbe?

Všetkému tomu najprv predchádzala statická – výtvarná tvorba v detstve. Trochu aj fotenie, ale vtedy to bolo ešte na kompakť. K filmu som sa najprv dostala samozrejme ako divák. A pri dvoch filmoch som dostala ten pocit, že chcem byť filmový režisér. Najprv asi v 11tich pri filme Navždy a ďaleko... potom som prestriedala v hlave aj iné povolania, a potom v 14tich pri filme Vlasy od Formana to už bolo nezlomné rozhodnutie. Vtedy som aj strihala seriály z VHS na VHS alebo nahrávala priamo z reprízy, takže som presne vedela čo idem

nahrávať a vo finále som z 200 častí, čo je cca 4000 hodín seriálu spravila plus-minus 13 hodinový plynulý film a normálne to malo hlavu a päť. Takže takýto analógový strih som mala zvládnuť už na základnej škole. Kameru som mala až neskôr, čo bolo krátko predtým, ako som už išla na vysokú školu. Prvý film, čo som robila na prijímačky som už postrihala na počítači.

Počul som že pracuješ na nejakom novom dokumente. Môžeš to našim čitateľom viac priblížiť? Kludne aj široko.

Teraz neviem o ktorom si počul :-), lebo pracujem na viacerých.

Ja vlastne neviem... keďže sa ku mne dostali len šumy, tak skutočne neviem... Ale! Malo to veľký regionálny dosah a snád' na históriu PD... Ty povedz! Ved' ak robíš na niekoľkých, spomeň všetky.

Asi polovica z rozpracovaných, teda náhľady o čom budú, sú zverejnené na mojom webe. Už niekoľko rokov sa venujem viacerým časozberným dokumentom, kde je viditeľný časový posun, najmä so sociálnou tematikou. Niektoré z nich materiálom už asi ašpirujú skôr na seriál ako na celovečerný film. Na youtube je už v predstihu trailer k filmu KRISTÍNA A ERIK - VYMAZANÍ RODIČIA o páre, ktorí čelia kvôli "anonymnému" podnetu vládceniciam po súdoch a dočasnému odobratíu detí. Momentálne ale robím na dokončení filmu, ktorý bude najskôr vonku a je to dokument o prievádzskej krčme/reštaurácii Kazačok s názvom VTEDY V KAZAČKU. A asi ten myslíš... či niečo iné?

Ten Kazačok som zachytil. Niekde v obchode sa o tom hovorilo, takže len takto veľmi nezúčastnene som sa dozvedel.

Takže široko o Kazačku: To, že natočím o Kazačku dokumentárny film, som sa rozhodla pred 11 rokmi, práve vtedy keď som sa dopočula, že tento podnik sa bude rušiť. Mala som už nejaký zhotovený materiál, ktorý som tam natáčala od roku 2002. Pôvodne som z toho materiálu spolu s rozhovormi so štangastami zo súčasnosti chcela spraviť film do 30 minút, nakoniec z toho bude celovečera. Mohla som to zbúchať do dvoch rokov po zavretí, ale myslímže toto desaťročné odležanie vypovedajúcich bola najlepšia voľba a film dozrel ako víno. Cez

príbeh jednej mestskej krčmy sa tu reflektuje doba minimálne dvoch generácií, čím naberá už regionálny presah. V dokumente budú aj fragmenty z tade odohratých koncertov, takže sa tu z časti mapuje nielen prievidská hudobná scéna, ale aj z iných miest. Bude tam aj krátka pasáž, kde všade na Slovensku boli dvojčatá tohto nášho prievidského. Čo som zistila, že tieto miesta aj v iných mestách vyvolávajú v ľuďoch silné nostalgické reakcie a tiež sú mnohé z nich už zrovnané so zemou, prestavené alebo slúžia inému účelu. Aj nekazačkári, či už krčmové alebo kaviarenské typy, majú niekde svoj srdcový podnik, ktorý v nich zarezonoval, takže sa môžu stotožniť s pocitom prievidských štangastov z Kazačku. A teda aj pre nich je tento film, pretože tie časy zažili možno podobne, ale niekde inde. Stále však hľadám ešte viac foto/video materiálu z 90-tych rokov a zo socialistickej éry tohto podniku. Pred prevratom sa tam vtedy konali svadby a firemné večierky, takže možno ich majú ľudia v albumoch po rodičoch... Takto som aj ja minule objavila jednu fotku vo fotoarchíve mojich protagonistov z iného dokumentu - na foto sú ich rodičia na večierku zo 70. tých rokov. Identifikovala som to podľa bieleho koženkového tapacírungu s gombíkovými čapmi na stenách, ktorý bol príznačný pre pôvodný interiér.

A keby sme tak trochu popátrali v "histórii" ... čo by si zo svojej tvorby označila za nejaký míľnik, za niečo čo ťa posunulo, čo sa podarilo, čo rezonovalo?

Čo sa týka dokumentárnej tvorby, tak tam by som dala do pozornosti "KDE JE?!" Dokument vyzerá ako časozberný, ale natáčal sa 3 víkendy. Je to ťažšia téma a nie je až taký známy ako napr. "METAL HEART", ktorý je asi z mojich vecí najznámejší, ale v ňom je ten ľudský životný príbeh. Rovnako tak v (BEZ)DOMOV ZA RIEKOU, o skupinke prievidských bezdomovcov. Ďalej dokument "DLHOVLASÍ CHLAPI" o vlasáčoch a PŘEŠÍT SVŮJ SEN (Orálne variácie na sen/film Jana Švankmajera), ktorý zachytáva českého režiséra Jana Švankmajera, počas nakrúcania jeho filmu Přežít svůj život. Z nedokumentárnych vecí, tak surrealistický "SWALLOW THE MASLOW" a BARBIE animácie, prípadne aj videoklipy. Všetko je to dostupné na mojej stránke (viď. link nižšie). V Prievidzi mám občas projekciu, kde sa premietajú práve tieto staršie veci, a to divákovi odporúčam viac ako pozeráť to na internete.

Web Agnes Dimun: www.agnes-dimun.com

Vďaka za rozhovor.

rt

Andrea Blaho Zerola

VOGUE

Andrea Blaho Zerola

„Fotografka ktorej dynamika a expresivita zachyteného posúva fotografiu do dimenzie filmu. Temperamentné stvárnenie s jemným precítením charakteru a farieb situácie dáva nezabudnuteľnú stopu, ktorá sa opäť vracia a evokuje emócie. Súhra experimentu s čistým zámerom a nekonvenčného pohľadu dáva duši veľmi pekný zážitok.“

Tomáš Priehoda, kurátorské slovo k výstave „Živly 2009“.

Mám v hlave veľa otázok, tak by som začal od začiatku. Eja, ty si z Prešova, študovala si v Košiciach, žila v Prahe a vydala si sa do Bojníc aj fakticky aj fyzicky. Ako spomínaš na tie zmeny a príchod do regiónu Prievidza?

Vrátiť sa na Slovensko sme sa rozhodli s manželom Ottom práve v čase, keď sa mi v Prahe otvorili nové možnosti umeleckej fotografky. Praha ma vždy lákala, aj život v tomto historicky a umelecky silnom veľkomeste. Niekedy sa zamyslím nad tým, ako by vyzeral náš život, keby sme tam ostali žiť? Život v Bojniciach v roku 2000 začal akčne a naplno. Otvorila som výtvarný ateliér a galériu, kde som umelcom predávala obrazy a dizajnovú tvorbu. Popri tom som maľovala a fotila. Niekoľko rokov som fungovala tak, že som pracovala som 7 dni v týždni. Cez týždeň v obchode a galérii, cez víkendy fotenia svadieb s ťažkou fototechnikou. Po nociach som vo fotokomore robila ručne fotografie pre klientov. Kde som brala energiu neviem? Spoznala som ľudí, umelcov, priateľov a Bojnice som si zamilovala. Aj teba Roman poznám už z tých čias. V centre mesta v ateliéri som robievala výstavy iným umelcom aj mojej autorskej tvorby. Vždy sa tam stretla príjemná komunita. Vernisáže mali tu správnu štavu zo všetkým, čo k tomu patrí. Cítila som podporu. Spomínam si na ako na vernisáži výstavy „Živly“ sa do môjho malého ateliéru vošla aj päť členná hudobná skupina „Personic“ s celou súpravou bicích. Z ulice cez okno vyzerali ako živá hracia skrinka 1:1, bola to silná atmosféra! Som vďačná za všetko z tohto obdobia.

Máš za sebou veľa úspechov. Ceny za film, ocenenia Prešovskej univerzity a mnoho výstav. Z tých posledných zažiarila tá so sokoliarimi, fotografie sa tešili z návštevnosti verejnosti, aj odozvy odborného umeleckého prostredia. Podeliš sa s nami o tieto milníky v tvojej tvorbe?

Inšpiroval ma vzťah sokoliarov k ich milovaným chránencom a tiež to, že slovenské sokoliarstvo, dedičstvo staré viac ako 4000 rokov, bolo zapísané na svetový zoznam UNESCO. Všímam si sokoliarov odkedy som do Bojníc prišla. Už vtedy som ich chcela osloviť na fotenia,

Andrea Blaho Zerola

ale čas dozrel až v roku 2022. Vnímam ich ako vzácnu komunitu, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou mesta v ktorom žijem a tvorím. Vidím ich radosť z existencie týchto majestátnych tvorov, s ktorými sú „jedna duša, jedno telo“. Fotím ich portréty s dravcami v ateliéri so štúdiovým osvetlením, sústreďujem sa na podstatné a nechávam vyniknúť ich vzájomné bytostné splynutie. Dosiahnutie technickej dokonalosti ma vyzýva k stále novému učeniu sa, ale najdôležitejšia je pre mňa emócia, ktorú fotografia vyvoláva. Emócia a ten najosobnejší pocit z fotografie, to ma posúva! Po dvoch rokoch práce na projekte som predstavila verejnosti časť veľkoplošných portrétov, výstavou na hradnom múre v parku Bojnického zámku.

Gabriela Gajdošová kurátorka výstavy „**Sokoliari 2024**“ k fotografiám: *“...Fascinuje ma prienik niekoľkých výtvarných rovín a ich kultivované spojenie. ...Svetlo podčiarkuje najdôležitejšie momenty kompozície, pozornosť sa tak obracia na podstatný detail, ktorý rozpráva príbeh portrétovanej dvojice. Za použitia digitálnej techniky zdieľa archetypálnu výpoveď.*

...Zerola, zobrazuje podstatu príbehu sústreďením ostrého svetla na detaily portrétovanej dvojice, tak zachytáva ich vzájomný vzťah, vykresľuje puto dôvery medzi človekom a chráneným vtákom. K tomu pridáva kultivovanú farebnosť a kompozičnú jednoznačnosť...”

Vnímam ťa primárne ako fotografku, ale aj tvoje iné výtvarné aktivity, ako je maľba, grafika či video. Ako sa definuješ ty?

Prvý pocit? Som fotografka. Bol to vývoj, ktorý sa menil časom, viem sa nadchnúť pre viaceré formy umenia, ak ma osloví téma a energia. Už od detstva, ma rodičia v tom podporovali, naučili ma všetky krásne zručnosti aj vnímať umenie. S ockom som rada chodila pomáhať, keď zariaďoval interiéri a preto bolo pre mňa na strednej umeleckej škole šťastím, že nás učil architekt Jozef Bodnár. Na maturitu som realizovala inštaláciu v architektúre. Počas vysokej školy som mala obdobie, keď som robila sochy, veľmi som si vážila hodiny so sochárom Dušanom Pončákom a tiež výučbu maľby s Martinom Zbojanom. Boli pre mňa vzácní, tešila som sa na každú ich hodinu. Mala som obdobie, keď som tvorila expresívne portréty, kreslila množstvo škíc, z nich vychádzali veľkoformátové maľby. Z ateliéru som vyšla po mesiaci, až keď som maľbu dokončila. Nakoniec

prišla fotografia. Tá ma dostala, úplne ma pohltila. V Prešove som mala na konci mesta v priemyselnej zóne fotokomoru, vedela som tam stráviť dni aj noci. Domov som sa vracala ranným autobusom, ale s očarujúcim obrazom a úsmevom.

Vo svojej tvorbe sa venuješ viacerým témam, ale prevládajú portréty žien.

Prelínajú sa celou mojou tvorbou, už pri mojich fotografických začiatkoch stáli pri mne dievčatá kamarátky z detstva a moja sestra. S trpezlivosťou pózovali, verili mi aj všetkým tým nápadom, čo som si vymyslela. Aj dnes som vďačná, za ženy, spriaznené duše s ktorými fotím, ktoré so mnou tvoria. Je to proces, mám myšlienku, vidím obrazy, celé kompozície, túžim z vízie urobiť fotografiu. Potom vystavíme scénu, ladíme vizuál, „maľujeme svetlom“, spolu zhmotňujeme príbeh.

Veronika Ľahká kurátorka výstavy „**Ladenie 2022**“ „...Autorka vnára svoje postavy do prostredia, v ktorom sa premieňajú na mýtické vodné ženy, ochrankyne stromov, pustovníčky. Prepojením krehkosti a sily, intenzívnym prežívaním ženskej energie a jej prirodzenosti sa jej darí zachytávať ženský element v mnohých podobách, znázorňovať ho odvážne a novo, ale stále poeticky.“

Spolupracuješ s inými umelcami, s kým to bolo naposledy?

Minulý rok oslovilo mesto Bojnice dve umelkyne aby prezentovali svoju tvorbu v nemeckom Bad Krozingene na medzinárodnej výstave umenia 2025. Líviu Boliešikovú si veľmi vážim, ako človeka, umelkyňu a priateľku. Čas s ňou je mi vždy vzácny. Vytvorili sme dva krátke filmové dokumenty o našej tvorbe. Filmy sme natáčali v horúcom lete, mala som som v ruke kameru, Lívia v prostredí jej domova, obklopená obrazmi malieb, záhradou a kvetmi. Film o mne bol zasadený do ateliéru. Milujem takéto výzvy!

Aké pozvanie na spoluprácu, alebo možnosť vystavovať si v poslednej dobe dostala?

V roku 2023 pozvanie od Czech Art Photo na projekt „Zlín město fotografie“. Mala som vzácnu príležitosť vystavovať s fotografickými osobnosťami Robertom Vanom, Adolfom Zikom, Sárrou Saudkovou a Magnum Photos. Pozvania zo zahraničí si veľmi cením, je dôležité

vystavovať, mať spätnú väzbu. Umenie má ísť medzi ľuďmi. Škoda, že pozvania pre umelcov sú tak ojedinelé v našom domácom prostredí. Pre tvorcov je dôležité cítiť podporu na miestach v ktorých žijú, tvoria a je to obohacujúce aj pre obyvateľov.

Medzinárodné maliarske sympóziu v Bojniciach vychádza zo 16 ročnej tradície “Gesto a emócie”, patrónkou je maliarka Emília Jakubisová. Umelecký projekt už 4. rokom nesie názov BOJart. Bola si tri ročníky súčasťou, ako sa ti tvorilo?

Každoročne v lete na niekoľko dní sa združí skupinu umelcov maliarov, sochárov, grafikov, aby sa v spoločnom priestore stretli, tvorili, navzájom sa podporili, viedli debaty o umení a živote. Páči sa my myšlienka spoločného tvorenia. Zaujímavosťou je, že sympóziu je sprístupnené verejnosti, všetci môžu navštíviť tento umelecký ateliér a priamo sledovať umelcov pri práci. Sympóziu, nakoniec aj spoločné výstavy a návštevníkmi obľúbené vernisáže, majú svoje výrazné miesto v umeleckom živote regiónu. Prijala som výzvu maľovať a portretovať umelcov pri tvorbe. Chcela som zachytiť umelca aj jeho obraz. Na výsledných portrétoch

je umelcova maľba ostrá a prekreslená, dielo, ktoré v divákovi zanechá stopu. Umelci sú zobrazení v prievitnom pohybe, ako snové bytosti odchádzajúce zo záberu, lebo zanechávajú svoje diela iným. Roman, bol si toho súčasťou, tak tušíš, prečo som to takto fotila. Fotografie boli prezentované na spoločnej výstave BOJartu 2025 vo veľkoformátovej priestorovej inštalácii, ktorú som realizovala na plátne.

Odovdávaš svoje umelecké skúsenosti žiakom na umeleckej škole, venuješ sa mladým. Ako vidíš mladých, budúcich umelcov?

Sú perfektní! Učím 4 skupiny fotografov a filmárov na ZUŠ Bojnice. Tí najmenší to vnímajú ako hru a to je dobre. Tí starší už hľadajú, vytvárajú si estetický názor, cibría cit pre krásno, umením sa stávajú vnímavejší. Rada vidím, ako sa posúvajú, umelecky rastú a tešia sa z každého kroku. Učím ich poklady, ktoré mi odovzdali moji učitelia, aj to, čo mi ukázala moja umelecká cesta. Na ich rozhodnutí však záleží, koľko z toho si chcú odniesť, koľko toho chcú vidieť. S rešpektom k ich osobnosti, učiteľ nemôže ovplyvniť veľa vecí, ktoré v sebe nesú. Môžem len dúfať, že vnímaním umenia, nájdu nie len svoju samostatnosť, zdravé sebavedomie, vlastný výtvarný prejav, ale aj citlivosť k ostatným a pokoru. Učím aj dospelých študentov. Myslím, že je prospešné dať možnosť štúdia aj im. Majú o vzdelanie záujem, napĺňa ich to a sú to práve oni, ktorí formujú svoje deti a vnúčatá. O čo by bol svet pokojnejším miestom, keby sa mohol viac zaoberať krásou?

Máš nejaké nevyriešené umelecké témy?

Rada sa vraciam k niektorým mojim starším projektom. Nafotím k nim nové fotografie, ktoré doplnia koncept, alebo tie staršie posuniem do inej roviny. Objaví sa nová atmosféra a funguje to.

„**ZÁHRADA**“ Téma, ku ktorej sa vždy vrátim. Keď hľadám ticho, vrátim sa do detstva k záhrade mojej babky, do toho nežného slnečného priestoru. Za záhradou bola lúka, lastovičky a kvety vyššie ako ja.

„**TICHÉ KRAJINY**“ Chodím s fotoaparátom po krajine, najintenzívnejšie vnímam tú jemnú hnedosivú, jemných farieb, zahalenú v hmle. Kým sa príroda zobudí, sama v tichu tuším tvary, ale aj s ľuďmi, ktorí sú so mnou radi.

„**ČAS**“, jeho súvislosti a tanec. Vyjadrujem sa abstraktnými fotografiami tanca v pohybe, ako symbole neuchopiteľného a predsa skutočného.

Dáša Dluhošová, kurátorské slovo k výstavám „**Danse et Temps 2022**“ a “**Instants de danse 2025**“ na Korzike. „...fotografie zachytávají pohyb v mezi-priestore a posúvajú hranice prítomného okamihu. Postavy sa vymaňujú zo svojich foriem a následne sa vracajú k obrazu. Autorka vo svojich fotografiách skúma koncept času, prostredníctvom tanca a pohybu zachytáva fragmenty času, spochybňuje prítomnosť a neprítomnosť.“

Na čom aktuálne pracuješ, čo ťa teraz inšpiruje?

Mám novú výzvu, niekoľko rozpracovaných tém. Potrebujem priestor na ich spracovanie. Hovorí sa, že o plánoch sa nemá dopredu rozprávať, tak zatiaľ pomlčím. Môžem však prezradiť jeden zámer skôr pre radosť. Chcela by som urobiť v prírode, alebo záhrade jednodňovú výstavu fotografií z cesty po Andalúzii, ktorú som nafotila technikou dvojitej expozície.

Ďakujem ti Roman za rozhovor.

Ja ďakujem.

umenie a kultúra

vydal:

SV SUH

Nová 597/15
972 17 Kanianka

s nesmiernou podporou
Oblasťnej Organizácie Cestovného Ruchu
Región Horná Nitra-Bojnice

a

**Ministerstva cestovného
ruchu a športu SR**

redakčné a grafické spracovanie:
SV SUH

rok vydania: **2026**

región
**Horná Nitra
Bojnice**

**MINISTERSTVO
CESTOVNÉHO RUCHU
A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**DOVOLENKA NA
SLOVENSKU
DOBRY NAPAD**

www.slovakia.travel

čodnes.sk

NÁHODNÍK Z CENTRA KREATIVITY